

Bryssel den 24.1.2024
COM(2024) 22 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

För europeisk ekonomisk säkerhet: fem nya initiativ

1. Inledning

Bakgrund

Den 20 juni 2023 antog kommissionen och utrikesrepresentanten ett gemensamt meddelande om den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet¹. Strategin utgår från principen att det går bäst för EU i en öppen och regelbaserad omvärld, och det framhålls att risker för den ekonomiska säkerheten håller på att växa fram till följd av tilltagande geopolitiska spänningar, geoeconomisk splittring och omvälvande teknikförändringar.

I strategin togs ett helhetsgrepp på EU:s ekonomiska säkerhet. Framför allt tillhandahålls en ram för att på ett proportionerligt, precist och målinriktat sätt bedöma och åtgärda risker för EU:s ekonomiska säkerhet och samtidigt säkerställa att EU förblir en av de mest öppna och attraktiva destinationerna för företagsamhet och investeringar. Utan att göra intrång på medlemsstaternas bestämmanderätt betonas i strategin behovet av att ta fram en mer enhetlig och slagkraftig gemensam EU-modell.

Eftersom riskerna för EU:s ekonomiska säkerhet förändras med tiden, på grund av de övergripande geopolitiska och ekonomiska förhållandena, nämns i strategin fyra kategorier av risker som bör hanteras i första rummet, nämligen risker för leveranskedjornas resiliens, risker för den kritiska infrastrukturens fysiska säkerhet och cybersäkerhet, risker för tekniksäkerhet och teknickläckage samt risker för ekonomiskt tvång eller för att ekonomiskt beroende används som vapen.

För att möta dessa risker är strategin uppdelad i tre delar:

- *Främjande* av EU:s konkurrenskraft och tillväxt, stärkande av den inre marknaden, stöd för en stark och resilient ekonomi och främjande av EU:s forsknings-, teknik- och industribas.
- *Skydd* av EU:s ekonomiska säkerhet genom en rad strategier och verktyg, däribland riktade nya instrument vid behov.
- *Partnerskap* och utökat samarbete med länder i hela världen som delar vår oro och med länder som vi har gemensamma intressen med i fråga om ekonomisk säkerhet.

Som en del av driftsättningen av den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet presenteras fem initiativ för att stärka EU:s ekonomiska säkerhet, samtidigt som läget på andra områden går igenom.

2. Paketet

De initiativ som läggs fram i dag har följande mål:

- (1) Förbättring av befintlig lagstiftning (förslag till översyn av förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar).
- (2) Fortsatta diskussioner inom EU om exportkontroller för teknik med dubbla användningsområden som påverkar vår säkerhet (vitbok om exportkontroller).

¹ Gemensamt meddelande från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om en europeisk strategi för ekonomisk säkerhet, 26.6.2023, JOIN(2023) 20 final.

- (3) Samråd med medlemsstaterna och de berörda parterna om eventuella risker med utgående investeringar, i detta skede främst åtgärder som krävs för att kartlägga de här riskerna bättre (vitbok om utgående investeringar).
- (4) Fortsatta diskussioner inom EU om bättre främjande av forskning och utveckling inom teknik med dubbla användningsområden (vitbok om möjligheter att öka stödet till forskning och utveckling som omfattar teknik med potential till dubbla användningsområden).
- (5) Förslag till rådsrekommendation om åtgärder för att stärka forskningssäkerheten på nationell nivå och branschnivå (förslag till rådets rekommendation om ökad forskningssäkerhet).

Ytterligare EU-åtgärder ska även fortsättningsvis bygga på pågående riskbedömningar och löpande strategisk samordning med medlemsstaterna för att ge en gemensam bild av de risker som EU står inför och vilka åtgärder som kan vara lämpliga för att ta itu med dem, uppdelat på främjande, skydd och partnerskap.

a. Nya initiativ inom investeringar och handel

Förslag till ny förordning om granskning av utländska direktinvesteringar

Förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (*granskningsförordningen*) har gällt i litet drygt tre år. Genom förordningen inrättades en mekanism för samarbete som låtit medlemsstaterna och kommissionen utbyta information om över 1 200 transaktioner och flagga för betänkligheter för utländska direktinvesteringar på den inre marknaden som kan medföra risker för säkerhet och allmän ordning. Den har låtit kommissionen och medlemsstaterna kartlägga, bedöma och gripa in mot hot till följd av vissa investerare och gränsöverskridande sårbarheter. Eftersom alla eventuella restriktioner bygger på avgränsade och målinriktade undantag som motiveras av säkerhet eller allmän ordning, bekräftar förordningen EU:s allmänna öppenhet för utländska direktinvesteringar.

Det lagförslag som kommissionen lägger fram i dag har som mål att se över förordningen efter en utvärdering av den². Förslaget bygger på erfarenheterna av de första tre årens tillämpning, på en bedömning utförd av OECD:s experter i november 2022³ samt på resultat och rekommendationer i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport av den 6 december 2023⁴.

Den föreslagna förordningen ska göra granskningsförordningen mer ändamålsenlig genom att avhjälpa bristerna i den nuvarande mekanismen. Tanken är att alla medlemsstater ska ha ett granskningssystem, så att man undviker luckor i granskningen av riskabla transaktioner, och kan fokusera på de ärenden som har högst risk och se till att det finns bättre ansvarsutkrävande i systemet för de betänkligheter i fråga om säkerhet eller allmän ordning som medlemsstaterna eller kommissionen gett uttryck för.

Kommissionen avser att främja ökad effektivitet i samarbetet genom att underlätta konvergens mellan de nationella systemen. Genom förslaget till förordning utökas också granskningen till att omfatta transaktioner inom EU där investeraren står under ett utländskt företags kontroll. På

² Se arbetsdokument från kommissionens avdelningar som läggs fram samtidigt med detta meddelande.

³ <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/oecd-eu-fdi-screening-assessment.pdf>

⁴ <https://www.eca.europa.eu/sv/publications/SR-2023-27>

så sätt täpps en lucka till som annars hade kunnat underminera EU:s förmåga att skydda säkerhet och allmän ordning.

Vitbok om exportkontroller

Multilaterala system för exportkontroll förblir hörnstenen i kontrollen av teknik med dubbla användningsområden i EU. Som sades i strategin för ekonomisk säkerhet innebär geopolitiska spänningar och teknikens utvecklingstakt att det behövs mer samordnade insatser på EU-nivå. EU behöver därför ta vara på alla möjligheter som förordningen om dubbla användningsområden erbjuder. Om medlemsstaterna inför en rad olika nationella kontroller skulle det riskera att motverka ändamålsenligheten i EU:s ram för exportkontroll eller medlemsstaternas egna kontroller liksom den inre marknadens integritet. Den här risken är mer uttalad i dagens omvärld, där skiljaktiga inställningar av medlemsstaterna till vissa tekniker kan försvaga EU:s övergripande säkerhet.

Förbättrad samordning av exportkontrollen på EU-nivå skulle öka EU:s och medlemsstaternas förmåga att agera verkningsfullt i dagens geopolitiska miljö, t.ex. genom att vara ledande i sättandet av en gemensam dagordning med partnerländerna. Det skulle också stärka EU:s förmåga att möta eventuella ensidiga åtgärder av tredjeländer som försöker införa nya exportkontroller, t.ex. på ny teknik, eller hantera påtryckningar (på EU eller enskilda medlemsstater) från tredjeländer till följd av sådana kontroller.

Sedan förordningen om dubbla användningsområden antogs 2021 har den globala bakgrunden till exportkontrollerna förändrats. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har bemötts med snabbt införda sanktioner, bl.a. i form av exportrestriktioner för varor med dubbla användningsområden och känsliga varor. Samtidigt undergrävs de multilaterala exportkontrollsystemens förmåga att fatta beslut om nya varor att kontrollera och hålla jämna steg med teknikens utveckling, eftersom några av medlemmarna blockerar beslutsfattandet. En enad EU-stämman i fråga om framtida kontroller av viss teknik har dessutom inte utvecklats i tillräckligt hög grad. Därför behöver EU:s förmåga att agera ändamålsenligt på det internationella planet förstärkas.

I vitboken om exportkontroller finns förslag till åtgärder på kort och medellång sikt för att åtgärda detta. På kort sikt avser kommissionen att bl.a. skydda det viktiga tekniska arbetet i de multilaterala systemen genom att lägga fram ett förslag om enhetliga EU-kontroller för varor som skulle ha införts enligt de multilaterala systemen om beslutsfattandet inte hade varit blockerat där. Kommissionen vill också att det ska inrättas ett forum för politisk samordning och diskussioner mellan kommissionen och medlemsstaterna på lämplig hög nivå för att underlätta gemensamma EU-ståndpunkter om exportkontroller.

Senast sommaren 2024 avser kommissionen att anta en rekommendation om bättre samordning mellan medlemsstaterna och kommissionen om eventuella nya nationella kontrollförteckningar som medlemsstaterna planerar innan de antas, så att synpunkter om potentiella effekter utanför den medlemsstaten kan framföras. Det skulle förbättra EU:s förmåga att kartlägga risker med varor som ännu inte är kontrollerade på multilateral nivå.

På medellång sikt tänker kommissionen tidigarelägga utvärderingen av förordningen om produkter med dubbla användningsområden till första kvartalet 2025, för att bedöma och vid behov lägga fram förslag för att ta itu med eventuella brister i förordningens ändamålsenlighet och effektivitet. Utvärderingen ska åtföljas av en omfattande studie under 2024 och ska också utgå från de riskbedömningar av kritiska teknikområden som nämns ovan.

Vitboken bör också leda till en bredare debatt om vilken typ av exportkontroll som behövs och hur man bäst kan samarbeta internationellt för att möta dagens och morgondagens utmaningar.

Vitbok om utgående investeringar

I det gemensamma meddelandet från juni om den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet erkänns vikten av öppna globala marknader för EU:s framgång och ekonomiska trygghet. Dessutom konstateras att det finns en ökande oro när det gäller utgående investeringar i ett begränsat antal avancerade tekniker som skulle kunna stärka den militära kapaciteten och underrättelsekapaciteten hos aktörer som kan använda den kapaciteten för att hota internationell fred och säkerhet. Även om EU och medlemsstaterna redan nu granskar utländska direktinvesteringar i EU och kontrollerar export av teknik med dubbla användningsområden utanför EU, granskas för närvarande inte utgående investeringar från EU till tredjeländer.

I juli 2023 tillsatte kommissionen en expertgrupp för utgående investeringar tillsammans med medlemsstaterna för dryfta dessa frågor. Den preliminära bedömningen var att mer arbete och analyser behövs för att kommissionen och medlemsstaterna ska kunna avgöra vilka politiska åtgärder som behövs för att möta dessa växande problem.

Kommissionen strävar nu efter att bredda och strukturera diskussionen med utgångspunkt i en vitbok för att få en bättre bild av utgående investeringar i vissa strategiska sektorer och eventuella risker med dem. Kommissionen avser att rekommendera att detta stöds av medlemsstaternas omvärldsbevakning och lägesbedömningar. På grundval av den här bevakningen under tolv månader kan kommissionen i samarbete med medlemsstaterna bedöma riskerna för EU:s säkerhet, enligt gemensamma metoder, för att se huruvida och i så fall vilka riskreducerande åtgärder som kan krävas.

b. Nya initiativ inom forskning och innovation

Förslag till rådsrekommendation om forskningssäkerhet

Målet med förslaget till rådsrekommendation är att bättre stödja medlemsstaterna och högskolor och andra offentliga och privata forskningsorganisationer i hela Europa och ge dem möjlighet att kartlägga och åtgärda risker för forskningssäkerhet. Detta ska bidra till att forskning och innovation inte missbrukas på ett sätt som drabbar EU:s säkerhet eller bryter mot etiska normer.

Även om de nationella regeringarna är bäst lämpade att stödja forsknings- och innovationssektorn behövs samarbete och samordning på EU-nivå för att det europeiska forskningsområdet ska fungera väl.

Med utgångspunkt i det arbete som redan utförts och i enlighet med principen om akademisk frihet ska rekommendationen mobilisera alla medlemsstater för att skapa medvetenhet och stärka resiliensen i forsknings- och innovationssektorn. Medlemsstaterna rekommenderas att inrätta en politisk ram för forskningssäkerhet som bygger på en helhetsstrategi, skapa stödstrukturer, införa skyddsåtgärder genom finansieringsorganisationerna, uppmuntra högskolor och andra offentliga och privata forskningsorganisationer att utse forskningssäkerhetsrådgivare och inför förfaranden för organisationsgenomlysning och riskhantering.

Medlemsstaternas åtgärder bör vara proportionerliga, med betoning på självstyre inom sektorn i överensstämmelse med den akademiska friheten och det institutionella oberoendet. Den övergripande strategin bör vara riskbaserad och undvika alla former av diskriminering och stigmatisering.

Som komplement till dessa insatser ska EU stödja politiskt lärande, samordning och samstämmighet mellan medlemsstaterna via de befintliga förvaltningsstrukturerna för det europeiska forskningsområdet och genom att inrätta ett nytt europeiskt expertcentrum för forskningssäkerhet.

Kommissionen övervakar framstegen med rekommendation som ett inslag i tvåårsrapporten om den globala strategin för forskning och innovation och får, beroende på hur det geopolitiska läget utvecklas, föreslå ytterligare åtgärder.

Vitbok om ökat stöd till forskning och utveckling som omfattar teknik med potential till dubbla användningsområden.

En hel del av den teknik som är kritisk för EU:s ekonomiska säkerhet har potential till dubbla användningsområden: sådan teknik är viktig på många såväl civila som försvarsrelaterade områden och kan gynna den europeiska industrin och ekonomin i stort. Inför de geopolitiska utmaningarna blir stödet till FoU som inbegriper teknik med dubbla användningsområden alltmer relevant.

I den vitbok som antas i dag behandlas stödet från EU:s nuvarande finansieringsprogram och olika alternativ för att förbättra dem. Program som EU:s system för försvarsinnovation (Eudis) inom Europeiska försvarsfonden ska identifiera lovande civil teknik och främja spridningen av den inom försvarssektorn.

Vitboken innehåller tre tänkbara vägar framåt: 1) att fortsätta i linje med den nuvarande strukturen och stärka den, 2) att avskaffa den tidigare exklusiva inriktningen på civila tillämpningar i valda delar av det program som kommer efter Horisont Europa samt 3) att skapa ett särskilt instrument som specifikt inriktas på forskning och utveckling av teknik med dubbla användningsområden. Med vitboken inleder kommissionen ett brett samråd med myndigheter, civilsamhälle, näringsliv och högskolor om vilka alternativ som kan tänkas för strategiskt stöd till utveckling av teknik med dubbla användningsområden. Samrådet ska fungera som en heltäckande dialog med alla berörda parter och ska ligga till grund för kommissionens nästa steg.

3. Andra arbetsområden inom ekonomisk säkerhet

Sedan strategin för ekonomisk säkerhet antogs i juni i fjol har det intensiva arbetet fortsatt inom de huvudsakliga områdena av strategin.

Riskbedömningar

Den 3 oktober 2023 riktade kommissionen en rekommendation till medlemsstaterna där den **utpekade tio teknikområden som kritiska för EU:s ekonomiska säkerhet**. Fyra av dessa teknikområden rekommenderades för en brådskande gemensam riskbedömning av kommissionen och medlemsstaterna⁵: avancerade halvledare, artificiell intelligens, kvantteknik och bioteknik.

Kommissionen och medlemsstaterna arbetar för närvarande med riskbedömningarna med utgångspunkt i de berörda parternas synpunkter, som bl.a. lämnats via industriforumet, och siktar på att avrapportera i februari. Arbetet med riskbedömningarna, som är särskilt inriktat på risker för tekniksäkerhet och teknickläckage, kompletterar det arbetet i kommissionens **observationsgrupp för kritisk teknik**, som tillhandahåller regelbunden övervakning och analys av kritisk teknik i EU:s försvars- och rymdvärdekedjor och relaterade civila värdekedjor.

⁵ C(2023) 6689 final

Kommissionen fortsätter också arbetet med de tre andra riskbedömningar som nämndes i strategin (nämligen leveranskedjornas resiliens, fysisk säkerhet och it-säkerhet för kritisk infrastruktur samt ekonomiskt tvång och användning av ekonomiska beroenden som vapen).

Till exempel övervakas **risker i leveranskedjorna** via Scan (*Supply Chain Alert Notification*) för att bedöma strategiska beroenden och problem i leveranskedjorna⁶. Den här riskbedömningen bygger på datadrivna metoder för att kartlägga EU:s strategiska beroenden i känsliga industriekosystem (dvs. som rör områden som säkerhet och trygghet, européernas hälsa eller den gröna och den digitala omställningen) samt beroendeförhållanden som kan underminera EU:s ekonomiska säkerhet. Den datadrivna strategin kompletteras med en underrättelsebaserad kvalitativ bedömning för att förstå konsekvenserna för leveranskedjorna av störningar som påverkar vissa varor och ekosystem.

Beträffande den **fysiska och digitala säkerheten för kritisk infrastruktur** ska medlemsstaterna enligt direktivet om kritiska entiteters motståndskraft, som trädde i kraft den 16 januari 2023, senast den 17 januari 2026 ha gjort riskbedömningar av samhällsviktiga tjänster. **Det andra direktivet om nät- och informationssäkerhet (NIS 2)**⁷ utgör ramen för samordnad riskbedömning av den kritiska infrastrukturens cybersäkerhet. De här riskbedömningarna blir också vägledande för åtgärderna i **cybersolidaritetsakten**, som kommissionen föreslog i april 2023, särskilt den samordnade beredskapstestningen.

Flera bedömningar är redan klara, medan andra pågår: exempelvis bedömningen av 5G⁸ och av cybersäkerhetskonskvenserna av öppna radioaccessnät (OpenRAN)⁹ som de närmaste åren ska bli ett alternativt sätt att bygga ut radioaccessnäten i 5G-nät enligt öppna gränssnitt. För kritisk infrastruktur är verkningfulla åtgärder för att stärka undervattenskablarnas säkerhet och motståndskraft också viktiga.

Kommissionen samarbetar också med medlemsstaterna för att bedöma risker och områden där **ekonomiska beroendeförhållanden eller ekonomiskt tvång** kan användas som vapen. Bedömningen är inriktad på de potentiella konsekvenserna och sannolikheten för att sådana metoder sätts in mot EU. Olika åtgärder undersöks som kan inkräkta på EU:s och medlemsstaternas legitima suveräna vägval och andra former av utnyttjande av ekonomiska beroendeförhållanden i förbindelserna med EU.

Riskbedömningarna **ska bidra till beslut om huruvida ytterligare åtgärder är motiverade**. Vid behov avser kommissionen, i förekommande fall i samordning med utrikesrepresentanten, att föreslå ytterligare åtgärder som ska minska riskerna genom främjande, skydd eller partnerskap.

Forskningssäkerhet i EU:s nuvarande finansieringsprogram

Eftersom EU är en av de största forskningsfinansierarna i Europa har kommissionen vidtagit åtgärder för att **öka forskningssäkerheten** genom att skärpa tillämpningen av befintliga skyddsåtgärder för att garantera forskningssäkerheten enligt en strikt riskbaserad metod.

⁶ Mer om detta i SWD(2021) 352 final och Arjona m.fl. (2023)

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen.

⁸ Rapport om EU:s samordnade riskbedömning av 5G (europa.eu)

⁹ [Cybersecurity of Open Radio Access Networks | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/cybersecurity/open-radio-access-networks-shaping-europe-digital-future)

Skyddsåtgärdernas mål är att skydda EU:s strategiska resurser, intressen, oberoende och säkerhet enligt förordningarna om Horisont Europa och Euratom¹⁰. EU har också antagit riktlinjer för forskning om produkter med dubbla användningsområden för att säkerställa att risker kartläggs, hanteras och motverkas effektivt av myndigheter och forskningsorganisationer¹¹.

Genomförandet av skyddsåtgärderna stärks ytterligare inom Horisont Europa. Närmare bestämt har 31 åtgärder i arbetsprogrammet 2023–2024 (3,5 % av det totala antalet åtgärder) fått begränsad rätt till deltagande enligt artikel 22.5 i förordningen, vilket innebär att enheter som är belägna i, ägs av eller kontrolleras från vissa tredjeländer inte får delta i de åtgärderna. Dessutom har samarbete med kinesiska enheter uteslutits från innovationsåtgärder enligt artikel 22.6 i förordningen. Deltagande av rättsliga enheter från Ryssland och Belarus i alla ämnen inom Horisont Europa har uteslutits i enlighet med EU:s sanktioner¹².

Kommissionen har stärkt sin övervakning av överföring av rättigheterna till resultat av EU-finansierade forskningsprojekt till icke-associerade tredjeländer. Kommissionen samarbetar också med nationella myndigheter för att avgöra huruvida projekt i Horisont Europa och Euratom följer säkerhetsreglerna, särskilt reglerna om känslig information.

Dessutom har kommissionen infört investeringsskyddsåtgärder i Europeiska innovationsrådets verksamhet, som ska ingå i investeringar i små och medelstora företag och nystartade företag som utvecklar teknik och innovationer som kan utgöra en risk för den ekonomiska säkerheten, om de köps upp av icke-associerade tredjeländer. Alla dessa erfarenheter har bidragit till det ovannämnda förslaget till rådsrekommendation som läggs fram i dag.

Främjande och partnerskap

Som en del av strategins främjandedel och mer allmänt som ett inslag i EU:s konkurrenskraftsagenda har kommissionen stärkt den inre marknaden och EU:s ekonomiska bas. Flera viktiga åtgärder har vidtagits för att stärka EU-ekonomins och industrins resiliens och konkurrenskraft, bl.a. genom att förbättra tillgången till finansiering, ta viktiga sociala initiativ i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter och främja investeringar och reformer genom NextGenerationEU och sammanhållningsfonderna. Några av de här åtgärderna för EU:s ekonomiska säkerhet beskrivs nedan.

När **krisinstrumentet för den inre marknaden** väl antas av parlamentet och rådet ger det EU bättre möjligheter att övervaka viktiga varor och tjänster i samband med en kris och se till att det finns en styrning för snabba kollektiva reaktioner. **Förordningen om kritiska råvaror** ger EU tillgång till en säker, diversifierad, ekonomiskt överkomlig och hållbar försörjning av kritiska råvaror. Förordningen **om nettonollindustri** ska främja industrins konkurrenskraft och underlätta övergången till en nettonollekonomi. **AggregateEU** bidrar till att diversifiera energiimporten, medan **EU:s reform av elmarknaden** påskyndar utbyggnaden av förnybar energi, diversifierar energiförsörjningen och begränsar beroendeförhållandena.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013.

¹¹ Kommissionens rekommendation (EU) 2021/1700 av den 15 september 2021 om interna efterlevnadsprogram för kontroll av forskning om produkter med dubbla användningsområden enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden.

¹² Rådets förordning (EU) nr 833/2014 av den 31 juli 2014 och rådets förordning (EU) 2021/1986 av den 15 november 2021.

Initiativet för avancerade material för industriellt ledarskap, som är under utarbetande, ska främja produktion och användning av innovativa och hållbara material i EU. Det nya **EU-initiativet för bioteknik och bioproduktion** ska främja konkurrenskraften för denna kritiska teknik. Bl.a. ska resultaten av den ovannämnda gemensamma riskbedömningen beaktas. Förslaget till reform av **EU:s tullunion**, som lades fram i maj 2023, säkerställer att tullmyndigheterna har verktyg och resurser för att korrekt bedöma export och stoppa import som är olaglig eller utgör en verklig säkerhetsrisk för EU, medborgarna och ekonomin.

Framsteg görs också när det gäller att främja kritiska teknikområden. Policyprogrammet för det digitala decenniet¹³ utgör en ram för att främja utvecklingen och spridningen av europeisk strategisk digital teknik och digitala tjänster. **EU:s cyberresiliensförordning** säkerställer att mjuk- och hårdvara, t.ex. trådlös och trådbunden utrustning, är mer cybersäkra för företagsanvändare och konsumenter i hela EU och positionerar EU:s industri bättre genom ledarskap i fråga om standarder.

Politiska förhandlingar pågår om **plattformen för strategisk teknik för Europa (Step)**. När plattformen har antagits ska den samla och styra befintliga EU-instrument till stöd för ökad tillverkning av kritisk teknik i EU. **Det gemensamma företaget för halvledare**, som startade i slutet av november 2023, överbryggar klyftan mellan forskning, innovation och ibruktagande, bl.a. genom anslag på 1,67 miljarder euro från EU till fyra pilotlinjer.

EU:s **rättsakt om artificiell intelligens (AI)**, som man nådde en politisk överenskommelse om i december 2023, ska främja investeringar och innovation i hela EU genom att ge företagen rättssäkerhet och skapa förtroende för konsumenter och företag som använder AI. Rättsakten ska inom kort kompletteras med ett kommissionsinitiativ för att stärka samarbetet mellan nystartade AI-företag och EU:s växande superdatorkapacitet och för att utveckla EU:s AI-innovationsekosystem. Vidare har 1,2 miljarder euro i statligt stöd från sju medlemsstater godkänts för ett **viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse** för att stödja forskning, utveckling och den första industriella användningen av avancerad molnteknik och edge computing i Europa. **Det gemensamma företaget för smarta nät och tjänster**, som inledde sin verksamhet 2022, främjar anpassning mellan medlemsstaterna i fråga om forskning och innovation om 6G och utbyggnad av avancerade 5G-nät.

I partnerskapsdelen fortsätter EU att stärka sitt samarbete med partnerländer utanför EU för att främja gemensamma ekonomiska säkerhetsintressen. Det här samarbetet omfattar bl.a. tryggad råvarutillgång, kritiska leveranskedjor, samarbete kring ny teknik på viktiga områden och reformer av Världshandelsorganisationen.

Under 2023 undertecknade EU **frihandelsavtal** med Nya Zeeland, Chile och Kenya samt det första avtalet någonsin om underlättande av hållbara investeringar (Sifa) med Angola, och slutförde förhandlingarna om ett avtal med Japan om datautbyte.

Arbetet har fortsatt inom **G7:s samordningsplattform om ekonomiskt tvång** för att utbyta information och bättre samordna åtgärder mot användning av handel och ekonomiskt tvång som vapen. **G7:s arbetsgrupp för säkerhet och integritet i det globala forskningsekosystemet** lade fram bästa praxis i november 2023 och inrättade en virtuell akademi för att inspirera till ytterligare verksamhet. G7:s partnerskap för **en motståndskraftig och inkluderande förstärkning av försörjningskedjan** (Rise) ska hjälpa låg- och medelinkomstländer att spela en större roll inom mineralindustrin och den globala tillverkningsindustrin för ren energi.

¹³ Beslut (EU) 2022/2481 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030.

Resultatet av **toppmötet mellan EU och USA** i oktober 2023 visar på det gemensamma intresset av att minska alltför stora beroenden, ta itu med metoder som inte hör hemma i marknadsekonomier, bemöta ekonomiskt tvång, hantera risker med inkommande och utgående investeringar samt stärka leveranskedjans resiliens, och arbetet med detta fortsätter i handels- och teknikrådet. EU och **Kanada** enades också vid sitt toppmöte i november 2023 om att hålla regelbundna möten om ekonomisk säkerhet. Vidare kom EU och **Sydkorea** i maj 2023 överens om att stärka dialogen om ekonomisk säkerhet. Nära samarbete om ekonomisk säkerhet bedrivs också med **Japan** och **Indien**.

Diskussioner om hur EU:s och dess partnerländers ekonomiska säkerhet och resiliens kan förbättras pågår också inom det nya initiativet **Global Gateway**, som mobiliserar upp till 300 miljarder euro i ömsesidigt fördelaktiga investeringar för hållbar utveckling på tillväxtmarknader och i utvecklingsekonomier. Hållbara **partnerskap för kritiska råvaror** med sju länder i tre världsdelar, däribland Chile, Demokratiska republiken Kongo och Kazakstan, och **paket för den digitala ekonomin** med Colombia, Nigeria, Kenya och Filippinerna är exempel på partnerskap som EU redan har ingått inom Global Gateway. De bidrar till partnerländernas ekonomiska säkerhet och främjar samtidigt EU:s strategiska intressen.

EU fortsätter att vara en stark anhängare av en **bred reform av Världstullorganisationen** för att på ett effektivare sätt hantera världshandelns utveckling.

EU samarbetar också med en rad länder om **forskning och innovation**, bl.a. genom att underlätta multilaterala samtal om värden och principer i internationellt vetenskapligt samarbete, som är ämnet för en internationell ministerkonferens som EU står värd för i februari 2024. Kommissionen avser att stärka dialogen om ekonomisk säkerhet med tredjeländer som är associerade till Horisont Europa¹⁴, exempelvis Förenade kungariket, Kanada och Nya Zeeland.

4. Slutsats

Det paket med förslag och initiativ som presenteras i detta meddelande utgör ytterligare ett steg i genomförandet av den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet.

Paketet utgör ett helhetsgrepp för att stärka EU:s verktygslåda för att minska riskerna med utländska investeringar i EU, utgående investeringar, varor med dubbla användningsområden och forskningssäkerhet. Denna förstärkning är avgörande för att EU och medlemsstaterna systematiskt ska kunna hantera de risker som identifierats i de pågående riskbedömningarna av leveranskedjor, teknik, infrastruktur och ekonomiskt tvång.

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna, Europaparlamentet och rådet att i enlighet med sina respektive befogenheter överväga dessa förslag och initiativ och följa upp dem på lämpligt sätt i nära samarbete med kommissionen. Med tanke på de geopolitiska förhållandena och de möjligheter och risker de medför är det nödvändigt att fortsätta i stadig takt.

Genomförandet av den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet är en löpande process som bygger på en grundlig riskanalys och som leder till riktade åtgärder för att hantera risker, med beaktande av riskbildens föränderliga karaktär. Kommissionen avser därför att i sinom tid och

¹⁴ För närvarande är 19 tredjeländer associerade till Horisont Europa, och Förenade kungariket, Nya Zeeland och Kanada är de senast tillkomna partnerländerna. Associationen innebär i möjligaste mån samma rättigheter och skyldigheter för forsknings- och innovationsorgan i de länderna som för organ i EU:s medlemsstater.

vid behov i samordning med utrikesrepresentanten föreslå ytterligare initiativ för att genomföra strategin.